NOȚIUNEA DE ADMINISTRATOR AL PERSOANEI JURIDICE

Victoria HÎNCU

Persoana juridică, în limitele fixate de legislația în vigoare, își poate stabili structura sa organizatorică, în așa fel ca aceasta să fie cât mai eficientă pentru scopul pe care îl urmărește și mijloacele folosite în scopul realizării acestuia. Actele normative sunt cele care, de regulă, reglementează o categorie sau alta de persoane juridice și determină doar un minim de organe caracteristice pentru funcționarea persoanei juridice respective. Organul executiv (administratorul) este unul dintre organele obligatorii ale oricărei persoane juridice. Etimologic, termenul de „administrator" derivă din sintagma *ad minister*, ceea ce înseamnă „a fi – în serviciul cuiva". Administratorii sunt cei care aduc la îndeplinire hotărârile organului decizional de asemenea și operațiunile cerute de lege pentru realizarea obiectului de activitate sau a scopului pentru care a fost constituită persoana juridică. Mai mult ca atât, ei au anumite obligații față de persoana juridică, de exemplu, administratorul unei societăți comerciale are obligația de fidelitate față de societate.

Administratorii sunt considerați reprezentanții legali ai persoanei juridice, adică ei sunt cei prin intermediul cărora persoana juridică își exercită drepturile și își asumă obligațiile. Tot ei sunt cei care gestionează patrimoniul persoanei juridice. De regulă, ei au putere deplină de decizie în ceea ce privește operațiunile de gestiune, cu excepția cazurilor în care anumite decizii de acest gen sunt date, în baza prevederilor actelor constitutive ori a legii, în competența organului decizional [1, p.98].

După cum se observă în practică, în cadrul persoanelor juridice mari, administrarea acestora se exercită de organe colective (colegiale) de conducere și administrare. În asemenea cazuri, atribuțiile de gestiune și cele de execuție sunt separate de atribuțiile de control și supraveghere a gestiunii. La fel și reprezentantul legal este separat de administratorii obișnuiți, atribuțiile căruia țin nemijlocit de gestiunea internă a persoanei juridice. Un exemplu în acest caz poate servi sistemul guvernării corporatiste, unde atribuțiile administratorilor non-executivi sunt distincte și separate de atribuțiile administratorilor executivi, unde primii au doar funcția de control și supravegherea celor din urmă [2, p.213].

Analizând noțiunea de „administrator", observăm că aceasta cuprinde mai multe funcții în cadrul sistemului de organizare a persoanei juridice.

Din acest considerent, putem afirma că gestiunea, după caz, reprezentarea în relațiile cu terții, poate fi exercitată, după caz:

- de niciunul dintre administratori (societatea în nume colectiv);
- de un administrator unic (aplicabil mai mult persoanelor juridice mici, de exemplu, în cazul societăților cu răspundere limitată);

- de un comitet de conducere (format din mai mulți administratori având fiecare atribuțiile strict reglementate de actul de constituire a persoanei juridice);
- manager sau conducător (în cadrul întreprinderii municipale);
- direcții (aplicabile în cazul societății pe acțiuni);
- preşedinte (aplicabil în cazul cooperativei de producție şi cooperativa de întreprinzător).

Persoana juridică are o structură complexă cu multe direcții şi ca urmare aceasta poate avea şefi ai diferitelor compartimente ale persoanei juridice (de exemplu, financiar, contabil, resurse umane, juridic, marketing ş.a.) sau de sedii secundare (director de sucursală), şi în scopul de a nu confunda aceste funcții cu cele mai sus analizate, mai pot fi numiți şi directori de specialitate.

Referindu-ne la calitatea de administrator, acesta exercită puterea de administrare şi reprezentare a persoanei juridice, acționând într-o triplă calitate, şi anume:

- de mandatar al persoanei juridice – în raporturile cu aceasta;
- de organ al persoanei juridice;
- reprezentant legal al acesteia – în raport cu terții.

Pentru a face o analiză sub aspect comparat, în ceea ce priveşte noțiunea de administrator, aducem unele exemple, aplicabile în alte sisteme de drept. Astfel, în sistemul de administrare al societăților comerciale în Franța – pentru funcția de administrator, în societățile anonime (pe acțiuni) este utilizat termenul de „conducător" (*dirigeant*), iar în societățile de persoane şi cu răspundere limitată termenul de „gerant" (termen care vine de la verbul latin *gero – gerere – gessi – gestum*, care înseamnă „a face un lucru", „a purta o magistratură".

În sistemul german de administrare al societății pe acțiuni, se observă o structură ce este considerată drept o variantă mai modernă, dublu etajată a unui Consiliu de administrație unitar, şi anume, societatea pe acțiuni germană este gestionată şi controlată de două organisme distincte: un Consiliu de supraveghere – *Aufsichtstrat,* alcătuit din membrii fără funcții executive şi un Consiliu director sau directorial – *Vorstand*, cuprinzând membrii funcțiilor executive [3, p.322]. După cum se afirmă, această structură se bazează pe o strictă delimitare a atribuțiilor, astfel încât o persoană nu poate fi membru atât în Consiliul de supraveghere, cât şi în Consiliul director. Spre deosebire de Consiliul de supraveghere, Consiliul director este format din membrii cu atribuții executive care, practic, formează echipa managerială de gestiune şi administrare a societății germane pe acțiuni. Ceea ce este specific acestui sistem, în comparație cu sistemul moldav, este faptul că membrii Consiliului director sunt aleşi de către Consiliul de supraveghere şi nu în mod direct de către adunarea generală a acționarilor.

În aceeaşi ordine de idei, prezentăm şi unele aspecte ale administrării societăţii comerciale în Regatul Unit al Marii Britanii şi al Irlandei de Nord, unde directorii conduc o societate comercială, iar secretarul are funcţie executivă. Secretarul executiv trebuie numit în fiecare societate comercială. În măsura în care societatea acţionează ilegal, secretarul îşi angajează răspunderea personală. Administratorii selecţionează, angajează şi revocă din funcţie directorii executivi şi funcţionarii societăţii, revizuiesc activitatea financiară şi repartizează fondurile, supervizează operaţiunile financiare şi asigură respectarea legii de către salariaţi [3, p.347]. O particularitate a acestui cadru legal reprezintă şi faptul că raportul juridic al administratorului cu societatea comercială se configurează pe coordonatele contractului de agency, dar în acelaşi timp, administratorul încheie cu societatea un contract „service contract", prin care îşi ia angajamentul de a efectua servicii pentru companie.

În fine, putem menţiona că, după cum am observat, legiuitorul nu dă o noţiune legală pentru administrator, însă din multiplele analize ale doctrinarilor efectuate cu privire la această noţiune, putem menţiona că administratorul reprezintă organul executiv al persoanei juridice, împuternicit cu atribuţii de gestionare şi reprezentare a persoanei juridice, în baza actului de constituire a acesteia sau în baza legii.

Referinţe:

1. FLORESCU, G., BAMBERGER, Z.-A., FLORESCU, C. *Dreptul societăţilor comerciale*. Bucureşti: Universul juridic, 2010.
2. PIPEREA, G. *Drept comercial. Întreprinderea.* Bucureşti: C.H. Beck, 2012.
3. TODICĂ, C. *Statutul juridic şi puterile administratorului în societatea comercială.* Bucureşti: Universul juridic, 2011.